

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

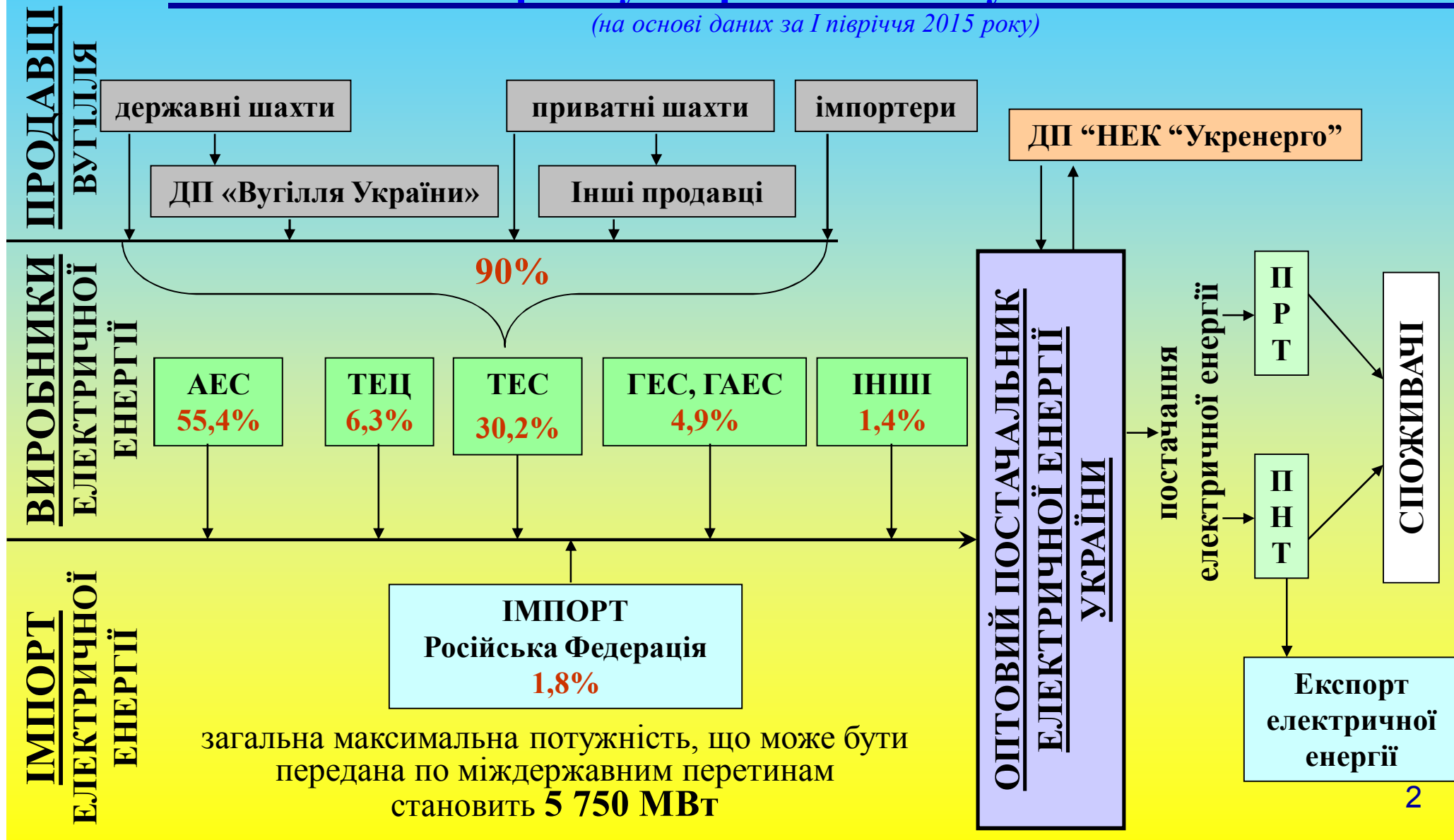
**Презентація результатів комплексного
дослідження ринків електричної
енергії
та енергетичного вугілля**

м. Київ, 24 грудня 2015 року

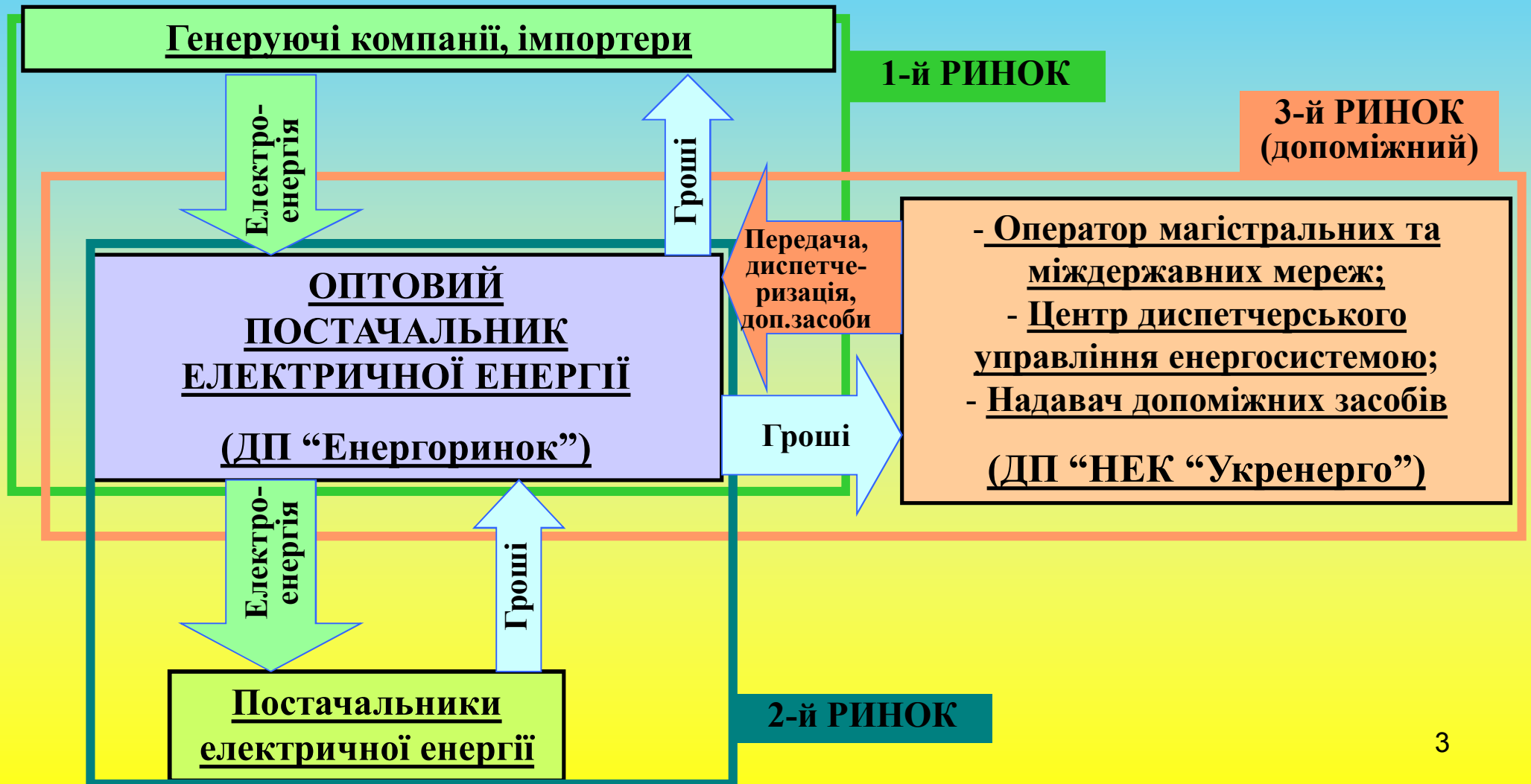
Існуюча модель функціонування Оптового ринку електричної енергії та ринку енергетичного вугілля

(на основі даних за I півріччя 2015 року)

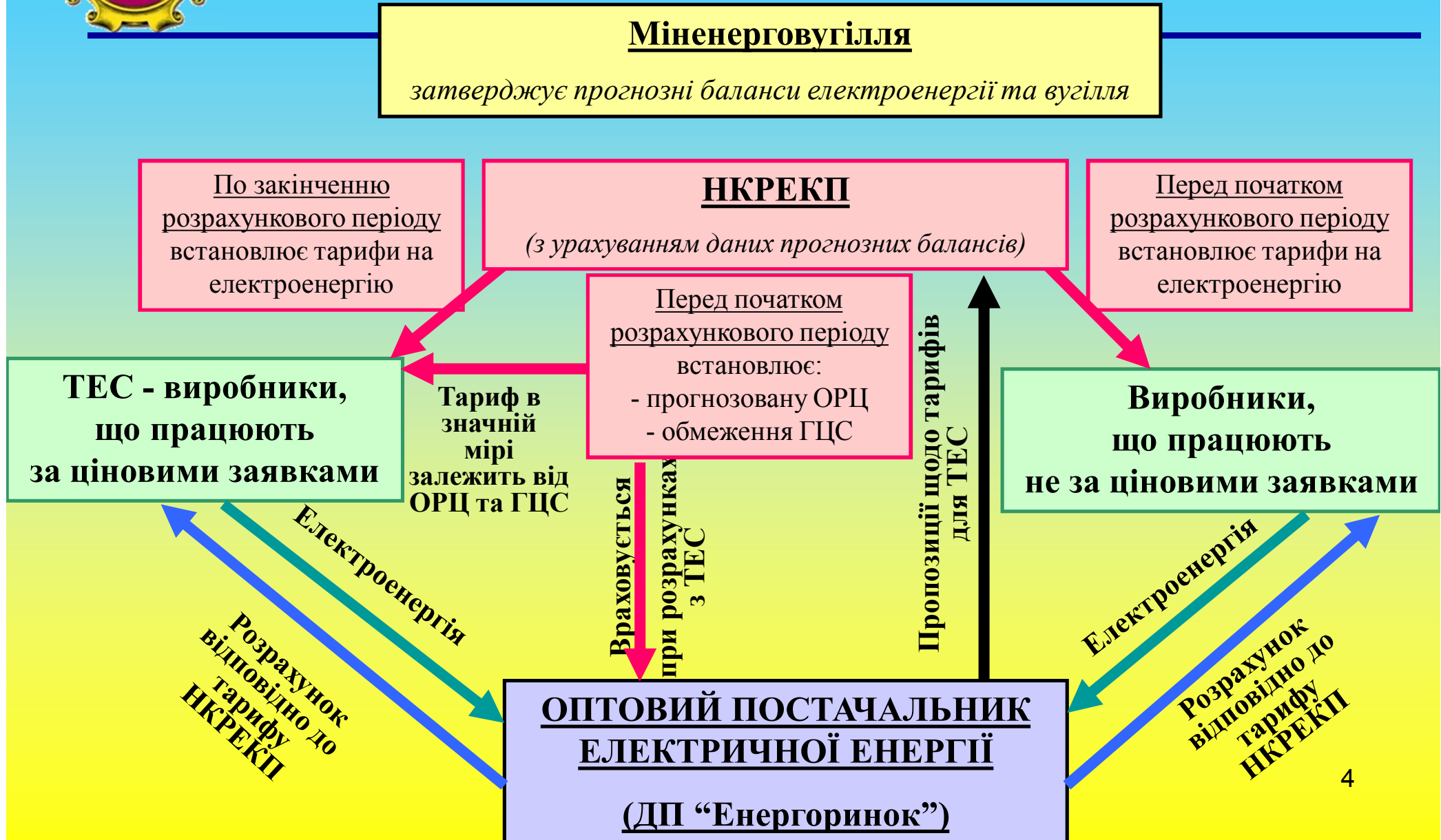

ОКРЕМО ФУНКЦІОНУЮЧІ РИНКИ В ОРЕ

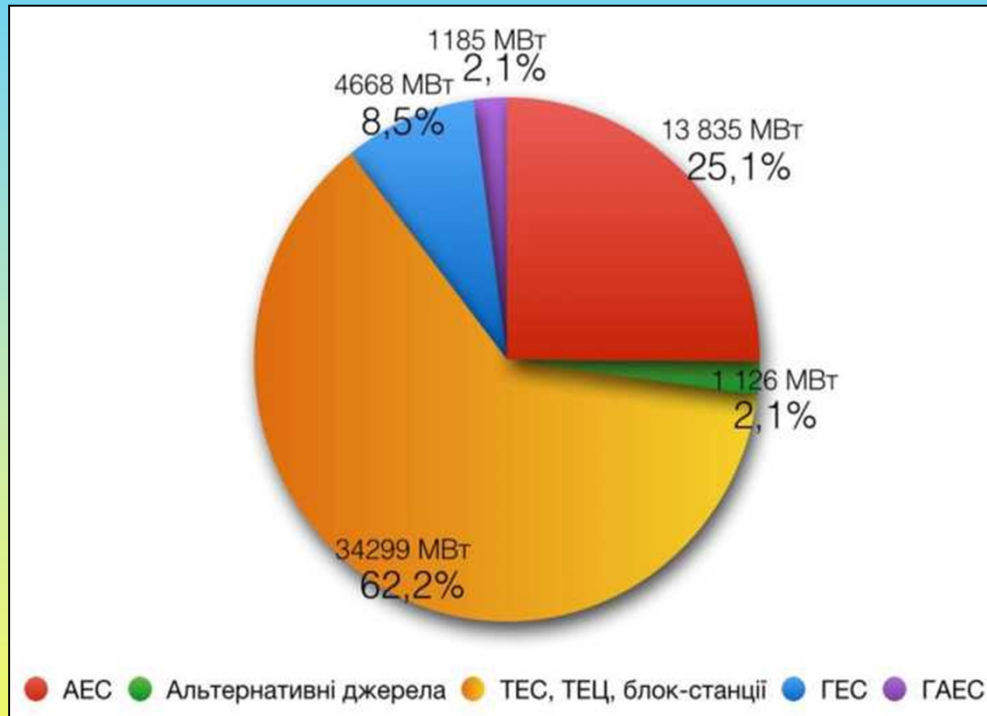
РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: схема адміністрування

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: генеруючі потужності та імпорт

ГЕНЕРУЮЧІ ПОТУЖНОСТІ ТА ІМПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

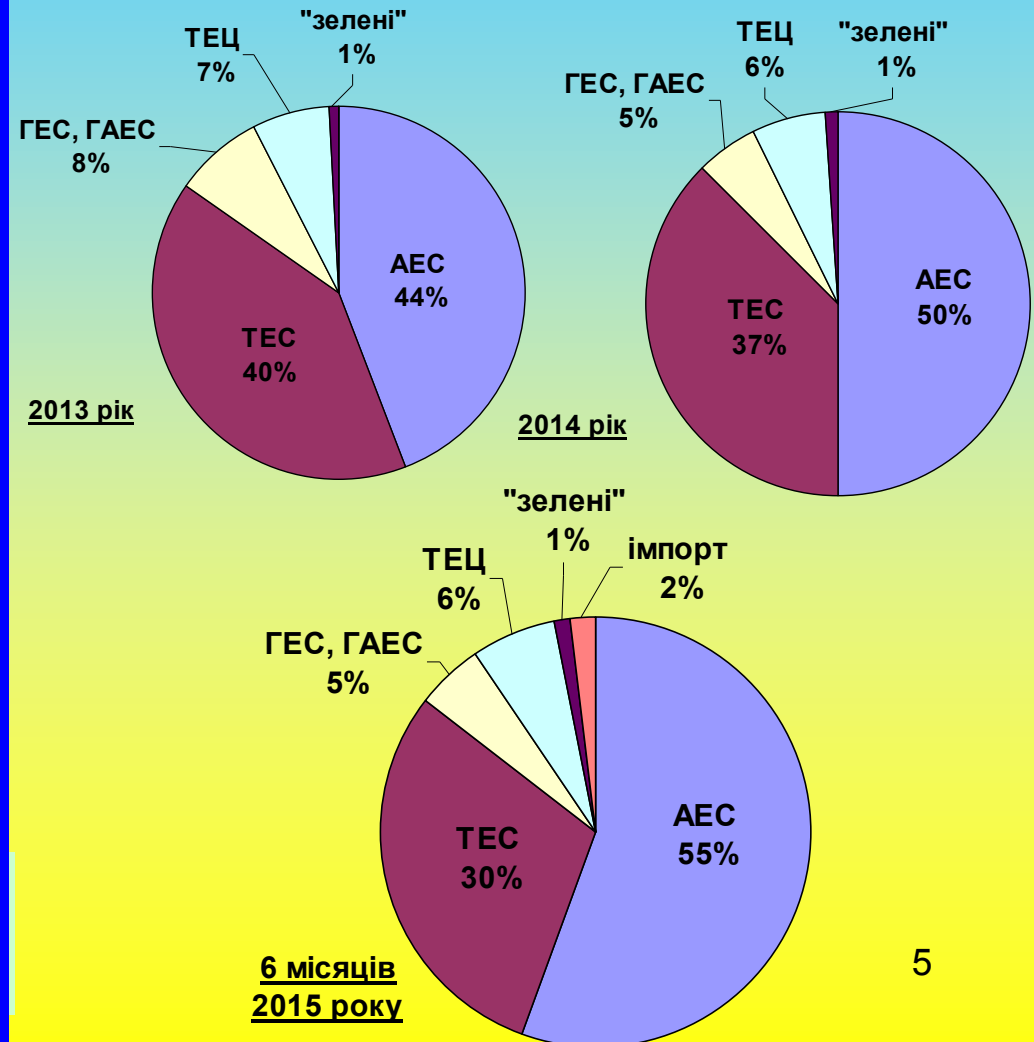

Структура генеруючих потужностей ОЕС України станом на 01.01.2015

(джерело - офіційний веб-сайт ДП "НЕК "Укренерго")

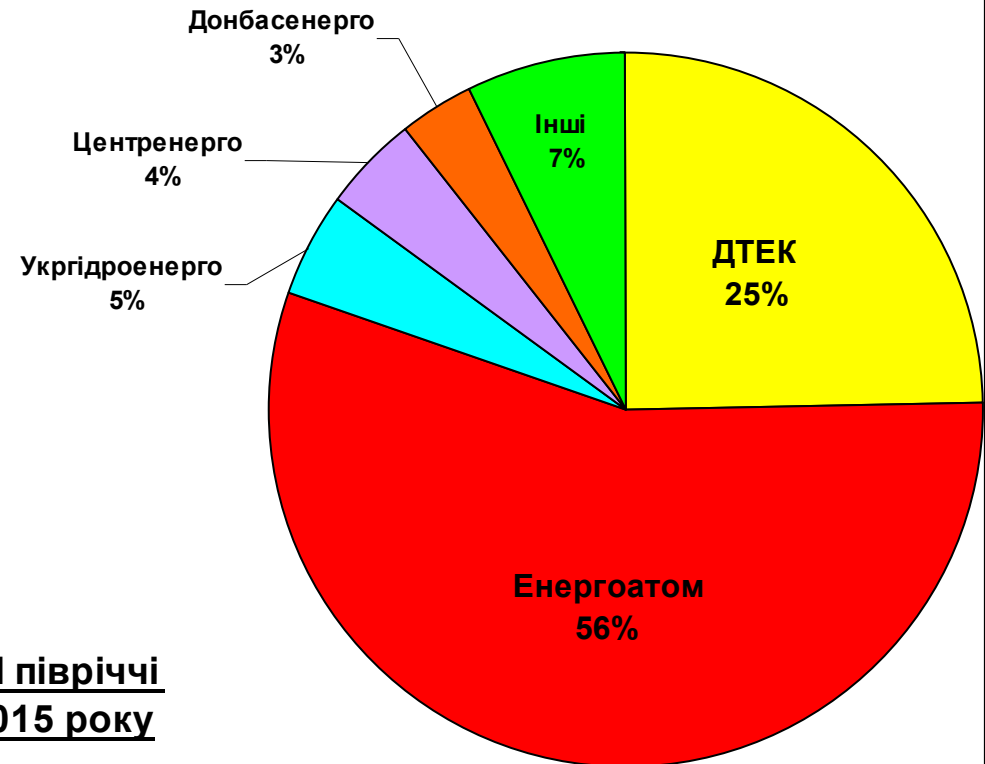
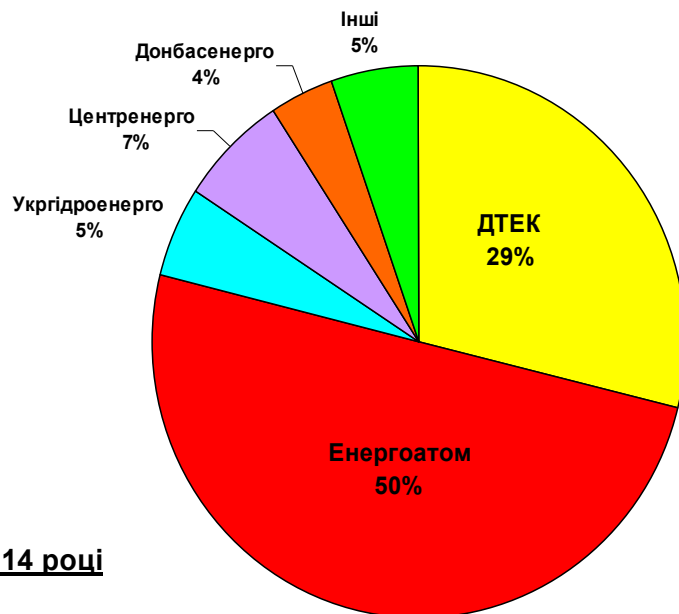
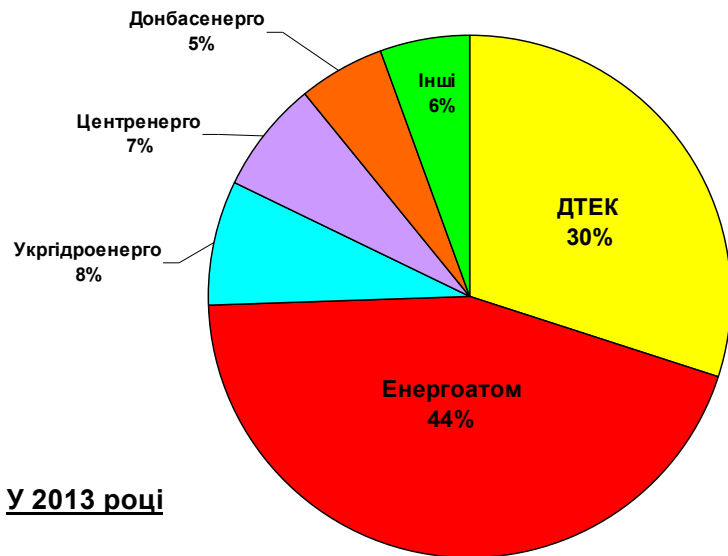
загальна максимальна потужність, що може
бути передана по міждержавним перетинам
становить **5 750 МВт**

ПИТОМА ВАГА РІЗНИХ ВИДІВ ДЖЕРЕЛ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В СУКУПНОМУ ОБСЯЗІ ОРЕ

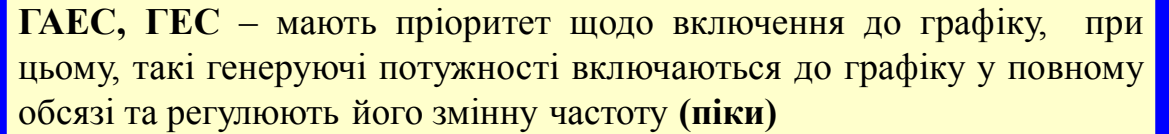

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: суб'єктний склад

добовий графік виробництва/споживання ОЕС України

ТЕЦ – як правило включаються до **базисної** частини графіку навантаження, разом з тим, у разі необхідності ТЕЦ можуть залучатись до регулювання заданого графіка навантаження.

“Зелені” – мають пріоритет щодо включення до графіку, при цьому, такі генеруючі потужності включаються до **базисної** частини графіку у повному обсязі

АЕС – включаються до **базисної** частини графіку навантаження

Імпорт – може включатись як до базисної так і до змінної частини графіку з урахуванням відповідних умов двосторонніх договорів

ТЕС – можуть працювати як в **базисній** так і в змінній частині графіку (**напівпіки**)

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: регулювання ресурсного наповнення ринку

МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ затверджує, а НКРЕКП, ДП “НЕК “УКРЕНЕРГО” та
ДП “НАЕК “ЕНЕРГОАТОМ” погоджують

ПРОГНОЗНИЙ ФІЗИЧНИЙ БАЛАНС ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ОЕС УКРАЇНИ

в якому наведені **прогнознi** обсяги надходження електроенергії в ОЕС України з різних видів джерел

ДП “ЕНЕРГОРИНОК”

здійснює прогнозування обсягів виробництва для кожної генеруючої компанії та імпортерів на
наступну добу (формує заданий графік навантаження)

ДП “НЕК “УКРЕНЕРГО”

корегує обсяги виробництва в залежності від коливань попиту під час здійснення централізованого
диспетчерського управління ОЕС України В ПОТОЧНІЙ ДОБІ

ВИРОБНИКИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ТА ІМПОРТЕРИ

НЕ МАЮТЬ ПРАВА САМОСТІЙНО ЗБІЛЬШУВАТИ АБО ЗМЕНШУВАТИ ОБСЯГИ
ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: цінове регулювання

ЦІНА ПРОДАЖУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В ОРЕ

У виробників, що працюють не за ціновими заявками = встановленому НКРЕКП тарифу
(АЕС, ГЕС, ГАЕС, ТЕЦ, “зелені”, імпорт)

У виробників, що працюють за ціновими заявками – розраховується ДП “Енергоринок”
та затверджується НКРЕКП у вигляді тарифу (ТЕС)

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: енергетичне вугілля для виробництва електричної енергії

В Україні працює 14 ТЕС, які спроектовані на використання однієї з двох груп вугілля:

- вугілля високолетких марок – Г, ДГ, Д
- вугілля низьколетких марок – А, П

Вугілля високолетких марок – Г, ДГ, Д

Вуглегірська ТЕС (ПАТ «Центренерго»).

Запорізька ТЕС (ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»).

Зуївська ТЕС (ТОВ «ДТЕК Східенерго»).

Курахівська ТЕС (ТОВ «ДТЕК Східенерго»).

Ладизинська ТЕС (ПАТ «ДТЕК Західенерго»).

Добротвірська ТЕС (ПАТ «ДТЕК Західенерго»).

Бурштинська ТЕС (ПАТ «ДТЕК Західенерго»).

Вугілля низьколетких марок – А, П

Трипільська ТЕС (ПАТ «Центренерго»).

Зміївська ТЕС (ПАТ «Центренерго»).

Придніпровська ТЕС (ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»).

Старобешівська ТЕС (ПАТ «Донбасенерго»).

Слов'янська ТЕС (ПАТ «Донбасенерго»).

Луганська ТЕС (ТОВ «ДТЕК Східенерго»).

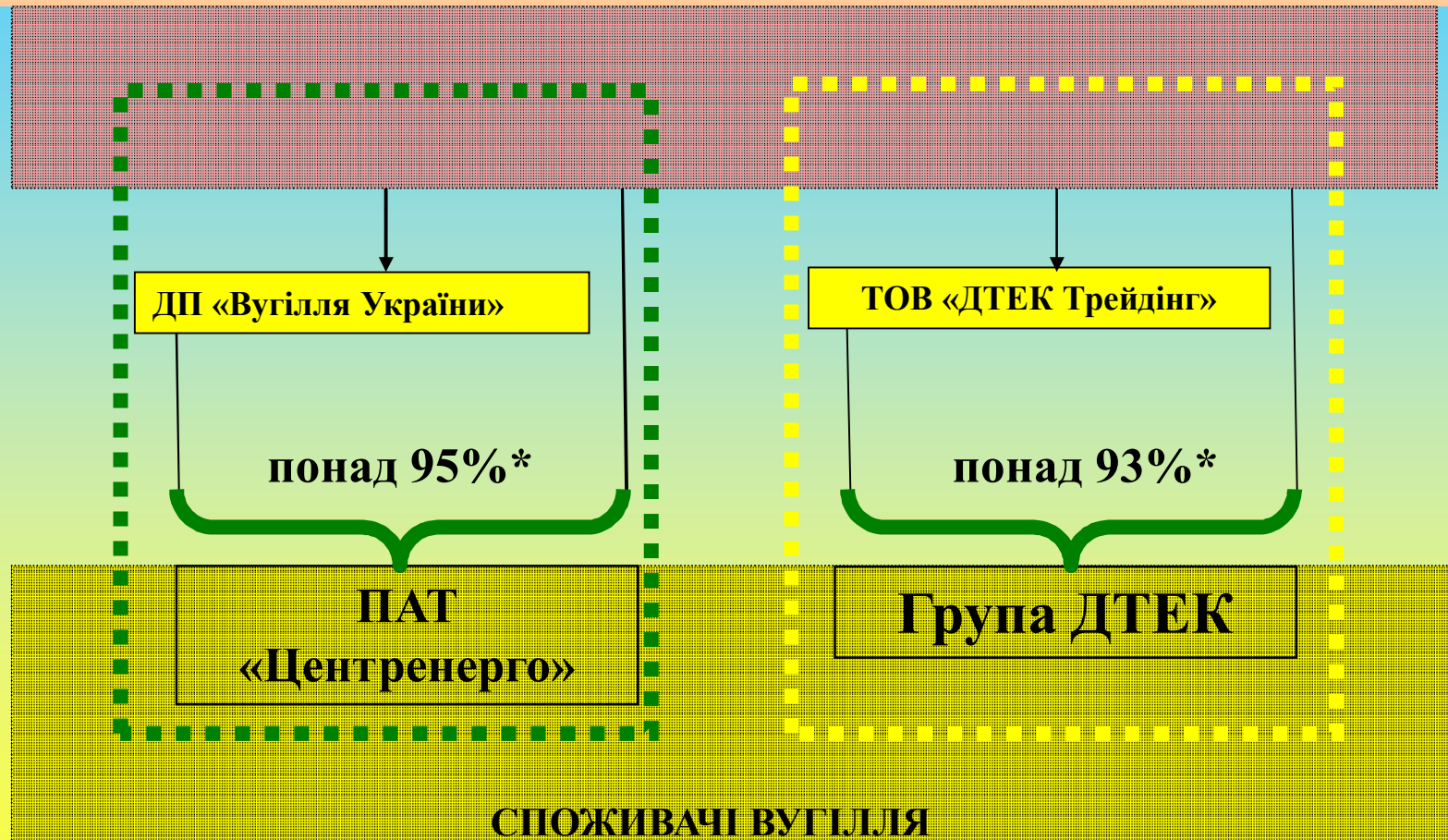
Криворізька (ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»).

**Вугілля високолетких марок (Г, ДГ, Д) та низьколетких марок (А, П)
не є взаємозамінними, з огляду на фізичні характеристики та принципово різні
умови вибухобезпеки пилосистем, займання, горіння та підсвічування в
котлоагрегатах ТЕС**

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ:

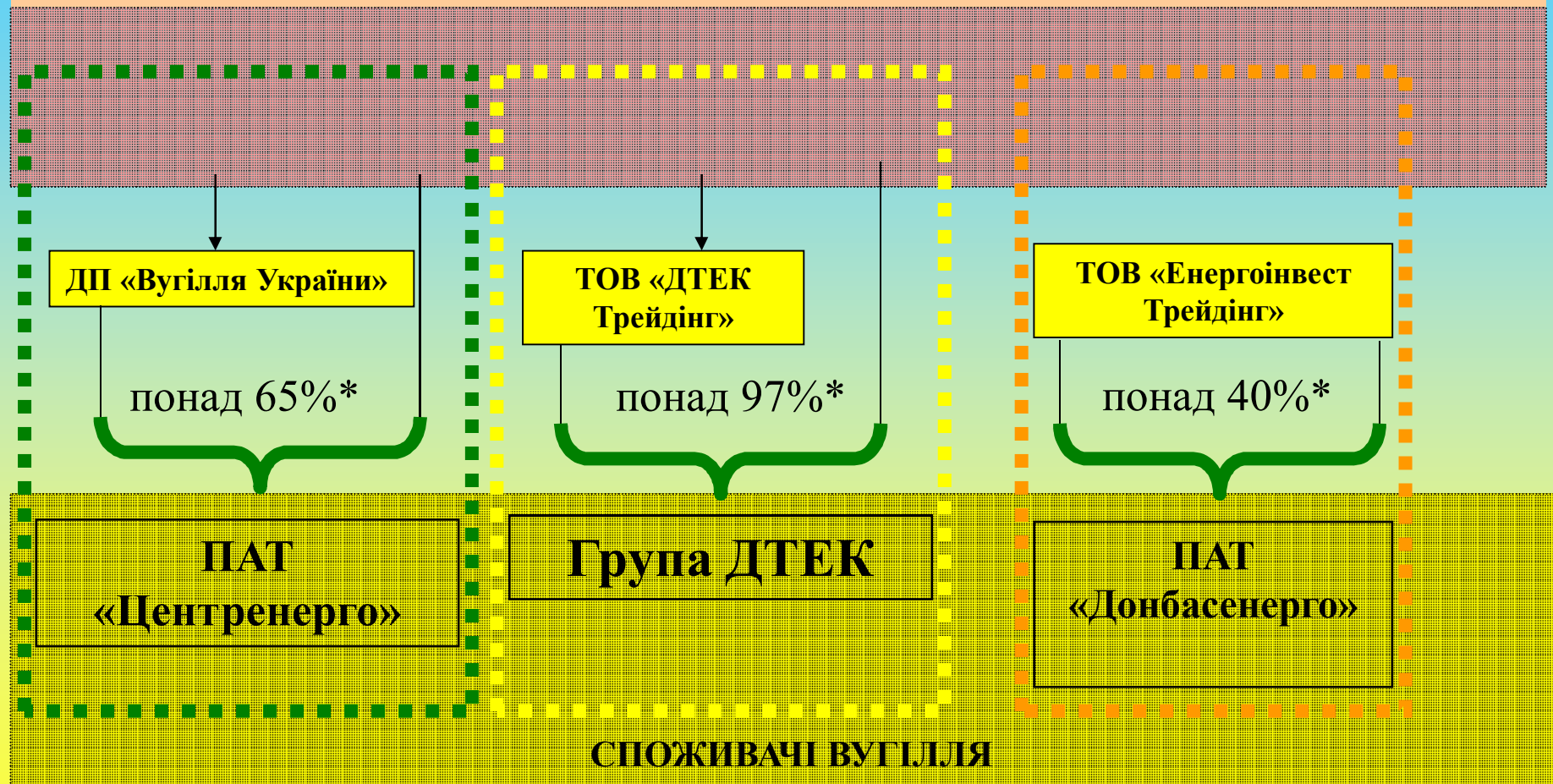
вугілля марок Г, ДГ, Д, придбавається і споживається в межах вертикально інтегрованих компаній

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ:

вугілля марок А, П придбавається і споживається в межах вертикально інтегрованих компаній

*-за даними I півріччя 2015 року

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: межі ринку

Товар	Електрична енергія – єдиний товар, що продається генеруючими компаніями та імпортерами оптовому постачальнику
Учасники ринку	Продавці - АЕС, ТЕС, ГЕС, ГАЕС, ТЕЦ, “зелені”, імпортери Покупець - ДП “Енергоринок”
Товарні межі ринку	Електрична енергія, яка купується ДП «Енергоринок» з метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ
Територіальні межі ринку	Територія України
Часові межі ринку	Календарний рік

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: структурні показники

Частка покупця	Частка ДП «Енергоринок» у 2013, 2014 роках та I півріччі 2015 року становила 100 %.
Частки основних продавців	1. Частки ДП «НАЕК «Енергоатом» - у 2013 році - 44,37% ; - у 2014 році - 50,14% ; - у I півріччі 2015 року - 55,56% . 2. Частки групи ДТЕК - у 2013 році - 30,09% ; - у 2014 році - 28,79% ; - у I півріччі 2015 року - 24,77% . 3. Частки ПАТ «Центренерго» - у 2013 році - 7,14 % ; - у 2014 році - 6,84% ; - у I півріччі 2015 року - 4,46% 4. Частки ПАТ «Донбасенерго» - у 2013 році - 5,11 % ; - у 2014 році - 3,83% ; - у I півріччі 2015 року - 3,27% . 5. Частки ПАТ «Укргідроенерго» - у 2013 році - 7,71 % ; - у 2014 році - 5,16% ; - у I півріччі 2015 року - 4,80%

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ:

бар'єри вступу (збільшення частки) та виходу з ринку

Технічні:	-	можливість виробництва електроенергії обмежується потужністю електроустановок;
	-	можливість імпорту обмежується пропускнуою спроможністю мереж
Технологічні:	-	особливості процесу виробництва та можливості маневрування залежать від виду первинного енергоносія;
	-	різні види генеруючих установок забезпечують наповнення різних сегментів добового графіку виробництва/споживання ОЕС України та в окремих випадках не є взаємозамінними
Адміністративні:	-	необхідність отримання ліцензій та дозволів, вступу в ОРЕ;
	-	значний вплив держави на ціноутворення на ОРЕ;
	-	адміністративне регулювання обсягів виробництва електроенергії;
	-	недосконалість нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання та органів влади на ОРЕ;
	-	відсутність ринку допоміжних послуг
Економічні:	-	входження на ринок нових виробників потребує залучення значного обсягу інвестиційного капіталу
Політичні:	-	генеруючі потужності, що знаходяться в зоні АТО не відпускають електричну енергію в ОРЕ;
	-	перебування вугледобувних підприємств в зоні АТО;
	-	напружені політичні відносини з основним імпортером

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: визначення монопольного (домінуючого) становища

ВРАХОВУЮЧИ:

- Розподіл ринкових часток на ринку генерації;
- Вагоме значення АЕС “ДП “НАЕК “Енергоатом” для ресурсного наповнення базисної частини добового графіку виробництва/споживання ОЕС України;
- Вагоме значення ГЕС та ГАЕС ПАТ “Укргідроенерго” в ресурсному наповненні пікової частини добового графіку виробництва/споживання ОЕС України;
- Вагоме значення ТЕС групи ДТЕК, порівняно з іншими ГК ТЕС, в ресурсному наповненні напівпікової частини добового графіку виробництва/споживання ОЕС України;
- Посилення ринкової влади за рахунок високого рівня вертикальної інтеграції, зокрема використання для виробництва електроенергії енергетичного вугілля власного видобутку;
- Значні адміністративні, технічні, технологічні та економічні бар'єри вступу на ОРЕ та відповідно
- Наявність незначної конкуренції

РИНОК ГЕНЕРАЦІЇ: визначення монопольного (домінуючого) становища

У 2013 році, 2014 році та першому півріччі 2015 року

НА РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ,

яка купується ДП «Енергоринок» з метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ в межах території України ознаки

МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА МАЮТЬ:

• **Продавці:**

ДП «НАЕК «Енергоатом»
ДТЕК
ПАТ «Укргідроенерго»

• **Покупець:**

ДП «Енергоринок»

РИНОК ОПТОВОГО ПРОДАЖУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ: схема адміністрування

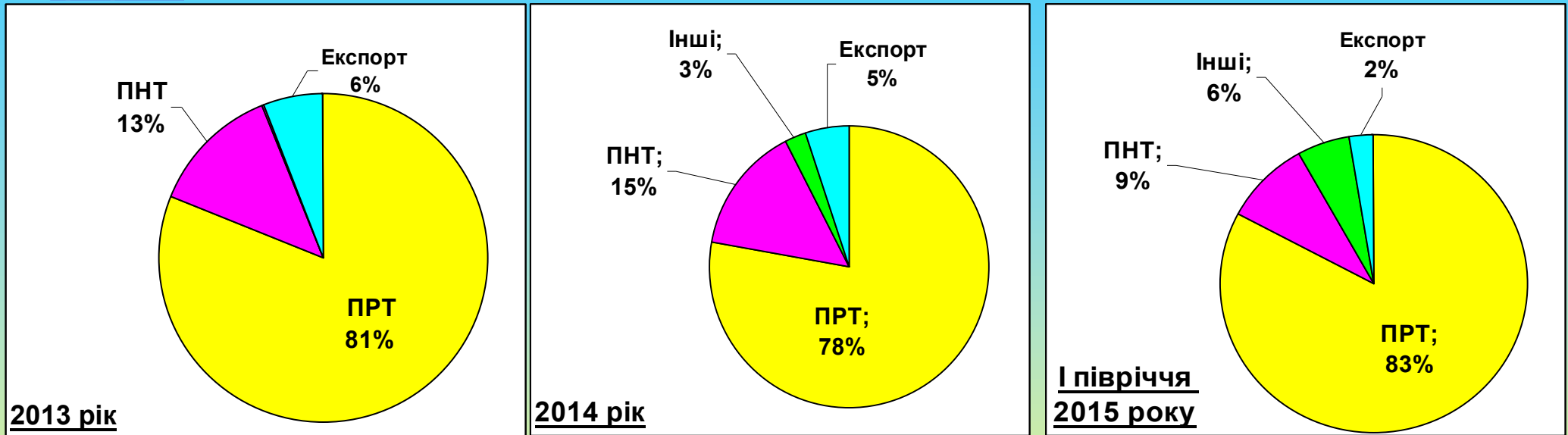

Конкуренція між ПРТ та ПНТ існує виключно на роздрібних ринках
та полягає у боротьбі за кінцевого споживача

РИНОК ОПТОВОГО ПРОДАЖУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ: структура ринку та становище окремих суб'єктів

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ
КОМІТЕТ УКРАЇНИ

ПРТ та ПНТ не формують попит на електричну енергію, а лише відображають в обсягах власної закупівлі потреби кінцевих споживачів

НА РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ,
яка продається ДП «Енергоринок» з метою здійснення діяльності з
оптового постачання електричної енергії на ОРЕ в межах території
України у 2013 – 2014 роках та I півріччі 2015 року ознаки

МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА МАЄ:

ДП «Енергоринок»
(продавець)

РИНОК ПОСЛУГ З ПЕРЕДАЧІ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ
КОМІТЕТ УКРАЇНИ

схема функціонування та становище окремих суб'єктів

У 2013 – 2014 роках та I півріччі 2015 року на загальнодержавному ринку послуг з передачі електроенергії магістральними та міждержавними мережами, включаючи централізоване диспетчерське управління ОЕС України та надання допоміжних засобів ознаки

МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА МАЮТЬ:

ДП «НЕК «Укренерго»
(продавець)

ДП «Енергоринок»
(покупець)

ПРОПОЗИЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ВИЗНАТИ, ЩО МОНОПОЛЬНЕ (ДОМІНУЮЧЕ) СТАНОВИЩЕ ЗАЙМАЛИ:

ДП “НАЕК “Енергоатом”, група ДТЕК, ПАТ “Укргідроенерго”

на ринку електричної енергії,

**яка купується ДП «Енергоринок» з метою здійснення
діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ
в межах території України**

у 2013 році, 2014 році та першому півріччі 2015 року

РЕКОМЕНДУВАТИ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ УКРАЇНИ, НКРЕКП, РАДІ ОРЕ В МЕЖАХ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЖИТИ ЗАХОДІВ ЩОДО:

1. Розвитку конкуренції на ринках електричної енергії, у тому числі шляхом впровадження повномасштабного ринку електричної енергії, що включає ринок двосторонніх договорів, ринок “на добу наперед”, балансуючий ринок, ринок допоміжних послуг та роздрібний ринок електричної енергії
2. Запровадження в Україні ринку торгівлі енергетичним вугіллям, зокрема, шляхом створення централізованого торгового майданчику
3. Встановлення прозорих та недискримінаційних порядків формування:
 - 1) Прогнозного фізичного балансу електроенергії України ОЕС України;
 - 2) Прогнозного балансу електроенергії, палива та витрат генеруючих компаній
4. Зменшення адміністративних бар'єрів доступу на ОРЕ в частині імпорту електричної енергії шляхом запровадження продажу імпортованої електричної енергії за правилами цінових заявок
5. Зменшення обсягів державної підтримки державних вугледобувних підприємств з урахуванням правил конкуренції

**РЕКОМЕНДУВАТИ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ УКРАЇНИ, НКРЕКП, РАДІ ОРЕ
В МЕЖАХ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЖИТИ ЗАХОДІВ ЩОДО:**

6. Прискорення прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на визначення порядків та/або методик розрахунку та/або формування НКРЕКП:

- прогнозованої ОРЦ;
- величини обмеження ГЦС

7. Ліквідації системи перехресного субсидіювання через ОРЦ окремих категорій споживачів за рахунок інших категорій споживачів

8. Стимулювання ДП “НЕК “Укренерго” до розвитку міждержавних електричних мереж та підвищення їх сукупної пропускної спроможності

9. Запровадження стимулюючого тарифоутворення для виробників, що працюють не за ціновими заявками

10. Відокремлення монопольної діяльності з передачі електричної енергії електричними мережами від діяльності з виробництва та постачання електроенергії

РЕКОМЕНДУВАТИ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ УКРАЇНИ, НКРЕКП, РАДІ ОРЕ В МЕЖАХ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЖИТИ ЗАХОДІВ ЩОДО:

11. Прийняття нормативно-правових актів та внесення змін до ДЧОРЕ та Правил ОРЕ з метою імплементації вимог Директиви № 2003/54/ЄС та № 2009/72/ЄС щодо лібералізації ринку електричної енергії, а також імплементації Директиви 2005/89/ЄС про заходи із забезпечення безпеки постачання електричної енергії та інвестицій в інфраструктуру

12. Прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на надання замовнику послуг з приєднання можливості обирати, зокрема, такі варіанти надання послуги:

- виконавцем усього комплексу необхідних робіт буде виключно електропередавальна організація, із нарахуванням плати відповідно до передбаченого типу приєднання (“під ключ”);
- залучати електропередавальну організацію та/або суб’єктів господарювання, що мають відповідні ліцензії та дозволи, до виконання окремих обраних замовником робіт, необхідних для здійснення приєднання, з оплатою замовником кожної виконаної роботи (наданої послуги) окремо.

Антимонопольний комітет України

<http://www.amc.gov.ua/>

03035, м. Київ, МСП-03680, вул. Митрополита Василя Липківського, 45 ,

телефон: (044) 251-62-62 факс: (044) 520-03-25